

Etický kódex knihovníka

Preambula

Etický kódex je súbor všeobecne uznávaných a všeobecne uplatňovaných morálnych noriem, ideálov a princípov spoločnosti pre ktorú je určený. Je jedným z najvýznamnejších spôsobov vnášania etiky do oblasti knižničnej činnosti. Úlohou tohto kódexu je stanoviť základné pravidlá správania sa zamestnancov knižnice a podporiť dôveru verejnosti v ich prácu.

I.

Vymedzenie pojmov

1. Knižnica je kľúčovým činiteľom pri poskytovaní neobmedzeného prístupu k základným zdrojom pre ekonomický a kultúrny rozvoj, pričom účinne prispieva k rozvoju a udržiavaniu duševnej pohody, k ochrane demokratických hodnôt a všeobecne platných občianskych práv. Na splnenie tohto cieľa buduje a sprístupňuje knižničný fond. Svojimi knižničnými a informačnými službami zabezpečuje informačné potreby všetkých občanov bez ohľadu na vek, pohlavie, ekonomické alebo pracovné postavenie, gramotnosť, technické zručnosti, náboženské a politické vyznanie, sexuálnu orientáciu, fyzické a duševné schopnosti.

2. Pojmom knihovník sa v tomto kódexe označujú všetci zamestnanci knižnice bez ohľadu na to, v akej oblasti knižničnej činnosti pôsobia. Knihovník si je vedomý zodpovednosti voči svojej knižnici, voči verejnosti, plní zákony a pravidlá platné pre knihovnícku profesiu a zaväzuje sa rešpektovať používateľa, knižničné fondy, knižnicu i svoju profesiu v duchu princípov tohto etického kódexu.

II.

Knihovník a používateľ

Hlavnou úlohou knihovníka je zabezpečiť prístup k informáciám všetkým používateľom, aby sa každý mohol rozvíjať, vzdelávať, kultúrne obohacovať. Prístup k dokumentom a informáciám je základným právom používateľa a preto sa zaväzuje:

- vážiť si všetkých používateľov,
- poskytovať neobmedzený, rovný a slobodný prístup k dokumentom a informáciám,
- zabezpečovať ochranu osobných údajov používateľov a ich používateľských aktivít,
- odpovedať na každú otázku používateľa, prípadne ak nie je možné zodpovedať na jeho otázku, byť mu nápomocný a nasmerovať ho k vyriešeniu jeho problému.

III.

Knihovník a knižnica

1. Knižnica definuje svoje kompetencie a svoju knižničnú politiku v Knižničnom a výpožičnom poriadku Zemplínskej knižnice v Trebišove.
2. Knihovník vo svojej každodennej práci rešpektuje pravidlá prijatého Knižničného a výpožičného poriadku a zaväzuje sa:
  - akceptovať každý návrh používateľa na doplnenie knižničného fondu, ktorý je v súlade s profilom knižnice a zodpovedá kritériám objektivity, nestrannosti a plurality názorov,
  - pri dopĺňaní a sprístupňovaní fondov nerobiť žiadnu cenzúru, okrem výnimiek uvedených v legislatívnych dokumentoch,
  - dodržiavať legislatívne dokumenty a vyhlášky,
  - umožniť používateľom poznanie knižničných fondov, dokumentom, zdrojov a služieb a uľahčiť voľný obeh dokumentov a informácií,
  - zabezpečiť prístup k informačným zdrojom, pričom knižnica nenesie zodpovednosť za následky využitia týchto zdrojov.

IV.

Knižnica a profesia

Zamestnanci knižnice tvoria solidárnu profesijnú skupinu a navzájom spolupracujú. V tomto zmysle sa knihovník zaväzuje:

- vykonávať svoje povolanie bez preferovania svojich záujmov alebo svojej osobnej mienky,
- rozvíjať svoje profesionálne znalosti, vzdelávať sa a snažiť sa dosiahnuť vysoký stupeň svojej kompetencie,
- navštevovať iné knižnice, rešpektovať kolegov z iných typov knižníc a spolupracovať s pracovníkmi iných inštitúcií,
- odborne sa vzdelávať, sledovať problematiku svojej profesie a zúčastňovať sa na odborných podujatiach,
- pri výkone povolania nepodliehať vplyvu politických, odborárskych, lobistických a podobných sociálnych skupín.

V.

Kľúčové hodnoty profesie

1. Knihovník je profesne vyspelý, je si vedomý osobnostných hodnôt, ktoré podmieňujú a naplňajú jeho postavenie.
2. Profesné hodnoty knihovníka predstavujú tieto kľúčové charakteristiky:

- čestnosť,
- riešenie konfliktov v zmysle ochrany verejného záujmu,
- objektivita – v rozhodovaní a riešení problémov,
- bezúhonnosť – zamestnanci nemajú mať finančné záväzky voči osobám, ktoré by mohli ovplyvniť výkon ich pracovných povinností,
- nesebeckosť – pracovať v prospech verejného záujmu,
- zodpovednosť – za svoju činnosť voči používateľom, kolegom a sebe samému,
- morálne a etické správanie založené na transparentnosti, otvorenej komunikácii, dôvere, rešpekte

VI.

Spôsoby uplatňovania etických princípov, hodnôt

1. Knižnica uplatňuje etické princípy a hodnoty rešpektovaním už platných zákonov a predpisov, Zákonníka práce a Zákona o verejnej službe. Riadi sa tiež vnútornými predpismi a normami vychádzajúcimi a nadväzujúcimi na základné právne predpisy:

- ústava SR,
- zákon o slobodnom prístupe k informáciám,
- rešpektovanie ľudských práv,
- pracovný poriadok,
- pracovné porady zamestnancov.

2. Dôležitým prostriedkom implementácie etických princípov a hodnôt, ich uplatnenie v praxi je informovanosť zamestnancov:

- pri nástupe do pracovného pomeru,
- súčasť pracovnej zmluvy,
- školením,
- seminármi,
- pracovnými poradami.

VII.

Postupy pre riešenie porušenia etiky knihovníka

Zemplínska knižnica v Trebišove dodržiava zásady na predchádzanie porušovania pravidiel slušnosti a etiky na pracovisku. V prípade porušenia týchto pravidiel rozhodne riaditeľka o prijatí opatrení alebo postihoch

V Trebišove, 25.5.2018

Ing. Janka Vargová
riaditeľka

International Federation of Library Associations and Institutions

**ETICKÝ KÓDEX IFLA
PRE KNIHOVNÍKOV
A INFORMAČNÝCH PRACOVNÍKOV**

IFLA Code of Ethics for Librarians and other Information Workers

Copyright © International Federation of Library Associations and Institutions, 2012

Slovak edition © Spolok slovenských knihovníkov/Slovak Librarians Association

Translation © Ing. Silvia Stasselová, 2012

Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky